



**Metodinė medžiaga vidurinio ugdymo (11-12 kl.)
(III-IV gimnazijos) katalikų tikybos modulių programoms
įgyvendinti: kino edukacijos pavyzdžiai**

Irena Jonikaitė
Parengė: *Agnė Lastauskienė*
Rita Giedrė Rugevičiūtė

2011 m.

Turinys

Pratarmė: kinas katalikų tikybos pamokose dirbant pagal modulių programas.....	3
Modulio <i>Katalikybė ir pasaulio religijos</i> užduotys pagal filmą <i>Šventosios Žemės malonė</i>	5
Modulio <i>Pašaukimai gyvenimui</i> pamokų medžiaga pagal filmą <i>Skubėk mylėti</i>	34

Kinas katalikų tikybos pamokose dirbant pagal modulių programas: pamokų planai, užduotys, vertinimas, literatūros šaltiniai

Šios metodinės medžiagos paskirtis – padėti katalikų tikybos mokytojams kūrybingai planuoti ugdymo procesą, taikyti inovatyvius kino edukacijos metodus dirbant pagal naujai priimtą ir patvirtintą vidurinio ugdymo modulių bendrąją programą (Lietuvos Respublikos 2011 m. vasario 21 d. švietimo ir mokslo ministro sakymas „Dėl vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“ Nr. V-269).

Šiuolaikinė visuomenė siejama ne tiek su verbaline, kiek su vaizdo kultūra. Vaizdu įmanoma išsamiai, plačiai nušviesti įvykį, perduoti informaciją labai greitai ir efektyviai per trumpą laiką. Vis daugiau ir greičiau informacijos gaunama judančių vaizdų kalba – filmu, TV laidomis, vaizdo klipais, animacija ir pan. Kinas kaip vaizdo-garso tekstas perteikia įvairių sluoksnių informaciją. Mokykloje tai itin patraukli mokymo priemonė, kuri gali sudominti mokinius, ugdyti jų asmeninius, komunikacijos, analitinius, vizualinio raštingumo gebėjimus. Tačiau neužtenka tik pažiūrėti filmą, būtina ugdyti asmens estetinį, etinį supratimą, kritinį mąstymą.

Kinas – tai savitas tekstas ir informacija, kuri atskleidžia daugelį gyvenimo reikšmių ir prasmų. Kiną naudojant ugdymo procese siekiama išmokyti žiūrovą „skaityti“ filmo tekstą, tirti režisieriaus pasakojimą, aiškintis personažų, simbolių reikšmes. Skatinamas dialogas, kad mokinys klaustų, komentuočiau tai, ką nori pasakyti filmo herojai, režisierius. Mokykloje kinas gali būti taikomas kaip papildomos informacijos ir žinių šaltinis, priemonė ieškoti prasmės, estetinio pasitenkinimo, skatinti moralinį vertinimą, mąstymą sąvokomis ir vaizdais.

Katalikų tikybos, kaip ir kitų mokomųjų dalykų pamokose kino pritaikymo galimybės yra labai plačios ir įvairios. Svarbu parinkti filmą, kurio tema praturtintų pamokos temą, padėtų mokiniams analizuoti, interpretuoti, kritiškai vertinti gyvenimo atvejus kultūros ir religijos(-ų) požiūriu. Mokiniai analizuodami kiną galėtų atpažinti ir save vaizduojamoje situacijoje, įsisąmoninti religinę tapatybę, mokyti suprasti ir gerbti kitą – kitokios pasaulėžiūros žmogų, išmokti diskutuoti, argumentuoti savo nuomonę ir moralinę poziciją, dirbti grupėse, aiškinti ir suprasti kino kalbą. Mokytojas ugdymo procese gali naudoti įvairias kino rūšis (vaidybinių, dokumentinių, animacinių bei kt.) ir parinkti filmą pagal žanrus (komediją, dramą, nuotyki, istorinį, biografinį, detektyvą, trilerį). Svarbu numatyti kino peržiūros trukmę, demonstruoti esminę ištrauką ar visą filmą. Kino edukacija tikslinga, kai ji integruojama pritaikant prie tikybos pamokų temas, iškeltų uždavinių, mokymosi aplinkos sąlygų ir ugdomų mokinių kritinio mąstymo gebėjimų bei religinio sąmoningumo.

Ši metodinė medžiaga sukurta katalikų tikybos mokytojų Agnės Lastakauskienės ir Irenos Jonikaitės, kurios dalijasi patirtimi, kaip galima panaudoti filmų siužetus įgyvendinant modulines

vidurinio ugdymo programos: *Katalikybė ir pasaulio religijos bei Pašaukimai gyvenimui*. Mokytoja Agnė siūlo žiūrėti filmą *Abba: Šventosios Žemės malonė* ir atlikti įvairias užduotis, kurios padės mokiniams ugdytis gebėjimus suvokti, analizuoti, lyginti, morališkai vertinti. Mokytoja Irena rekomenduoja filmą *Skubėk gyventi* ir pagal jo fragmentus sukūrė pamokų ciklą, padedantį analizuoti jaunimo kultūros, žmogaus vertės ir kančios probleminius klausimus.

Pateikti ilgalaikiai ir pamokų planai bei užduotys yra tik pavyzdžiai. Šių rekomendacijų autorės nesiūlo, kad mokytojai tiesiogiai kopijuotų planus ar pateiktas užduotis, tačiau pasirinkę tinkamą pavyzdį pritaikytų jį ugdymo praktikoje. Tikimės, kad ši medžiaga žadins mokytojų norą dirbti kūrybingai, aktyviai ir įvairiapusiškai įgyvendinti katalikų tikybos vidurinio ugdymo programas.

**Modulio *Katalikybė ir pasaulio religijos* užduotys
pagal filmą *Šventosios Žemės malonė*
(*Abba and the Grace of the Holy Land*, 2006)**

Filmas *Šventosios Žemės malonė* glaustai, informatyviai pristato monoteistines religijas. Tai – dokumentinis filmas, kuriame pateikta turininga, įvairi, daugiasluoksnė informacija. Šio filmo ištraukomis galima praturtinti ir suaktualinti modulio *Katalikybė ir pasaulio religijos* pamokas skatinant mokinius jas analizuoti ir interpretuoti. Pagal šio filmo medžiagą mokytojas gali parinkti pamokos temas, paaiškinti, kokias mokiniai ugdys kompetencijas, vertybines nuostatas ir pagal keliamus uždavinius organizuoti pamokos ugdomąją veiklą. Filmą *Abba ir Šventosios Žemės malonė* pamokoje galima naudoti įvairiai, pvz., kaip minčių sužadinimą, prasiūpa paiešką, informacijos analizę, etinį vertinimą, religinių simbolių aiškinimą, jų interpretaciją ir pan. Čia pateikiamas ugdymo turinio plano pavyzdys ir įvairios užduotys bei jų vertinimo kriterijai, kaip siūloma pritaikyti filmo medžiagą minėtam moduliui *Katalikybė ir pasaulio religijos*.

Planavimo etapo pavadinimas	Ugdomi gebėjimai pagal modulį <i>Katalikybė ir pasaulio religijos</i>	Filmo trukmė	Užduoties nr.	Užduoties vertinimo kriterijai
Esu žmogus.	1.1. Kelti klausimus apie žmogų. Lyginti ir svarstyti įvairias filosofų mintis apie žmogų. Apmąstyti asmens kilnumą <i>Biblijoje</i> .	1–9 min.	1	Teisingas moralinių, teologinių, egzistencinių klausimų sugrupavimas. Išsamus, kūrybingas atsakymų pristatymas.
Dievo ir žmogaus dialogas.	3.2. Pristatyti svarbiausias musulmonų, judėjų, krikščionių šventąsias knygas. Analizuoti Dievo sandorą su žmogumi (pvz., Nojumi, Abraomu).	1–9 min.	2	Gebėjimas išskirti Šventajame Rašte pagrindinę mintį ir tikslus, sandoros santraukų sukūrimas. Nuoseklus mokinio sutarties atsiliepti į Dievo kvietimą užpildymas.
Apreikštosios religijos.	3.1. Lyginti apreikštųjų religijų doktrinas. Svarstyti musulmonų, judėjų, krikščionių	10–17:30 min. (islamą) 17:31–21 min. (judėjų) 26:40–29:31 min. (krikščionis) judaizmas)	3 4 5	Teisingas ir kūrybingas informacijos apie islamą pristatymas. Tikslingas vaidmenų atlikimas grupėje ir išradingas judaizmo

	bendruomenių ypatumus.	35–41:09 min. (krikščionybė) 16:58–17:29 min. (bendra malda)	6	pristatymas. Naujos, pagrįstos informacijos apie krikščionybę įvardijimas. Gebėjimas naudojant Šventąjį Raštą sukurti bendrą monoteistinėms religijoms maldą.
Dievo ir žmogaus dialogas.	3.3. Analizuoti moralines žmonių problemas ir išryškinti sankirtų aktualumą religijose.	21–26:48 min. (holokaustas)	7	Gebėjimas įvardyti bei analizuoti religijų istorijos faktus ir sukurti simbolinį krikščioniškojo atleidimo laišką.
Gyvenu bendruomenėje.	2.2. Svarstyti globalios visuomenės pasiekimus, gyvavimo principus ir kylančias problemas siūlant sprendimo būdus.	29:35 min.	8	Esminių globalizacijos požymių, globalios visuomenės bruožų bei problemų įvardijimas. Konstruktyvūs siūlymai spręsti aktualias problemas.
Pasaulyje, visuomenėje, bendruomenėje.	4.1. Pristatyti ir įvertinti daugiakultūrės visuomenės bruožus. Apmąstyti savo požiūrį ir santykį su <i>kitokiu</i> . Analizuoti visuomenės ir religijų santykių pobūdį ir įtakas. 4.1.2. Paaiškinti daugiakultūrės visuomenės pranašumus ir pavojus.	29:39–34:52 min.	9	Svarbiausių daugiakultūrės visuomenės bruožų įvardijimas. Teisingos Apologijos kūrimas, siūlymai kelių susikalbėjimo būdų daugiakultūroje visuomenėje.
„Mano Tėvo namuose daug buveinių“ (Jn 14,2).	4.4. Apmąstyti taikos maldų paskirtį ir pagrįsti tarpreliginio dialogo svarbą visuomenei. 4.4.2. Paaiškinti ekumenizmo ir tarpreliginio dialogo svarbą globaliame pasaulyje.	29:39–34:52 min. 1h:01:33–1h:02:44 min. 1h:14:13–1h:26:00 min.	10 11	Argumentuotas tarpreliginio dialogo svarbos pagrindimas. Intriguojančio reportažo apie ekumenizmą globaliame pasaulyje sukūrimas.

Aš esu.	5.1. Svarstyti realiąsias, idealiąsias, potencialiąsias savo asmens galias. Aprašyti ir pagrįsti savo gyvenimo patirtį, siekius, vertybes.	49:04–51:21 min.	12	Aiškus, prasmingas panašumų ir skirtumų įvardijimas analizuojant palyginimą apie Jėzaus gundymus ir šiuolaikinio žmogaus pagundas. Svairių rekomendacijų / patarimų šiuolaikiniam žmogui parašymas.
Gyvenu <i>čia ir dabar</i> .	1.4. Suvokti etinį ir moralinį požiūrį į mirtį. Svarstyti, kodėl mirties esmė yra atverti duris į amžinybę. Stebėti, vertinti gyvenimo dabarties momentą ir analizuoti savo veiksmus siekiant gėrio. Apmąstyti žmogaus gyvenimo vertę amžinybės požiūriu.	1h:11–17min.	13	Savo pozicijos pagrindimas aktyviai dalyvaujant diskusijoje. Bendrų aspektų įvardijimas lyginant įvairius požiūrius į gyvenimą ir mirtį.

Bendrieji užduočių atlikimo vertinimo kriterijai:

1. Tikslingas, prasmingas žinių ir supratimo apie monoteistines religijas taikymas.
2. Probleminio, simbolinio mąstymo raiška.
3. Argumentų pagrįstumas ir nuoseklumas.
4. Situacijų analizės ir interpretacijos kūrybiškumas, originalumas.
5. Dvasinės žmonijos patirties sąsajų su šiuolaikiniu pasauliu įvardijimas.
6. Pagarba Dievui klausant, skaitant ir aiškinant Šventraštį, atvirumas žmogaus tikėjimo nuostatai.

Modulio Katalikybė ir pasaulio religijos užduotys pagal filmą Šventosios Žemės malonė

1 užduotis

- Parašykite Jums kylančius klausimus apie žmogų, religinį žmogaus ir Dievo santykį.
- Parašykite filme keliamus klausimus Žmogui ir Dievui.
- Surūšiuokite visus surašytus klausimus į teologinius, moralinius, egzistencinius.
- Pasirinkite vieną iš filme iškeltų klausimų ir atsakykite į jį naudodamiesi įvairiomis knygomis, interneto prieigomis. Pasiruoškite atsakymą kūrybingai pristatyti klasei.

2 užduotis

- Žiūrėdami filmą užpildykite lentelę: vienu sakiniu suformuluokite įsimintinus teiginius ir savo požiūrį, pristatykite klasei.

Filme girdėti teiginiai	Jūsų komentaras
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.

Požiūrio apibendrinimas

--

- Pasiskirstykite į 2 grupes. Viena grupė skaitys Šventojo Rašto ištrauką apie Dievo su Abraomu sandorą, o kita – apie Dievo sandorą su Nojumi. Kiekvienas mokinys gaus po 3–4 korteles, į kurias, perskaitęs apie sandorą, savarankiškai turės įrašyti po vieną pagrindinį (raktinį) žodį. Kitoje kortelės pusėje parašys glaustą pasirinktojo raktinio žodžio komentarą (sakinyje būtinai turi būti paminėtas pagrindinis žodis).

Grupėse iš eilės sudėkite korteles taip, kad klasės draugams galėtumėte pristatyti Sandoros santrauką.



Sakinys. (Komentaras)

Sandora – dviejų pusių susitarimas, sutartis. Šventajame Rašte yra keletas svarbių sandorų. Po Tvano Dievas sudarė sandorą su Nojumi, kad Žemės daugiau nebenaikins. Sandoros su Abraomu ir Dovydu turi besąlygiškų Dievo pažadų pobūdį. Pagrindinė Senojo Testamento sandora yra Sinajaus sandora, kurią Dievas sudarė su Moze. Pastaroji Sandora yra aprašyta *Išėjimo*, *Skaičių* ir *Pakartoto Įstatymo* knygoose. Ji apima ypatingus reikalavimus (Dievo įsakymus) ir turi panašumų į tarptautines (ypač hetitų) Artimųjų Rytų sutartis.¹

Dalijamoji medžiaga I grupei: Dievo sandora su Nojumi

Pradžios Pasakojimo apie Tvaną įžanga

knyga 6 ¹ Kai žemėje žmonės pradėjo daugėti ir jiems gimė dukterys, ² Dievo sūnūs, žiūrėdami į jas, matė, kokios jos buvo gražios, ir ėmė iš jų sau žmonomis tas, kurios jiems patiko. ³ Tuomet VIEŠPATS tarė: „Mano dvasia nepasiliks amžinai žmoguje, nes jis yra ir kūnas. Tebūna jų dienos šimtas dvidešimt metų“. ⁴ Tomis dienomis, – kaip ir vėliau, – kai Dievo sūnūs susijungė su žmonių dukterimis, žemėje pasirodė milžinai. Jie buvo senovės galiūnai, garsūs vyrai.

Pasakojimas apie Tvaną

⁵ VIEŠPATS matė, koks didelis buvo žmonių nedorumas žemėje ir kaip kiekvienas užmojis, sumanytas jų širdyse, linko visą laiką tik į pikta. ⁶ Ir VIEŠPATS gailėjosi sukūręs žmogų žemėje, ir jam gėlė širdį. ⁷ VIEŠPATS tarė: „Nušluosiu nuo žemės veido žmones, kuriuos sukūriau, – žmones drauge su gyvuliais, ropliais ir padangių paukščiais, – nes gailiuosi juos padaręs“. ⁸ Bet Nojus rado malonę Dievo akyse.

⁹ Tokie yra Nojaus palikuonys. Nojus buvo teisus vyras, savo kartoje be dėmės, nes Nojus ėjo su Dievu. ¹⁰ Nojui gimė trys sūnūs: Šemas, Hamas ir Jafetas.

¹¹ Betgi Dievo akyse žemė buvo sugedusi ir pilna smurto. ¹² Dievas matė, kad žemė buvo sugedusi, nes visi marieji buvo sudarkę savo kelius žemėje. ¹³ Tuomet Dievas tarė Nojui: „Aš

¹ http://biblija.lt/index.aspx/zinynai_zod/zodynas_st_b_rk_k1998/#_S

nusprendžiau padaryti galą visiems mariesiems, nes per juos žemė prisipildė smurto, – tikėk manimi, sunaikinsiu juos drauge su žeme.¹⁴ Statyk sau arką iš gofero medžių, padaryk arkoje perdaras ir užglaistyk ją iš vidaus ir iš lauko derva.¹⁵ Šitokią ją padirbsi: arkos ilgis bus trys šimtai uolekčių, jos plotis penkiasdešimt uolekčių ir aukštis trisdešimt uolekčių.¹⁶ Padaryk stoglangį arkai ir užbaik arką vienu uolekčiu viršum jo. Įtaisyk arkos šone angą ir pastatyk arką su žemutiniu, antruoju ir trečiuoju deniu.¹⁷ Tikėk manimi, užliesiu tvanu – vandenimis – žemę po dangumi sunaikinti visiems mariesiems, turintiems gyvybės alsavimą. Visa, kas žemėje, pražus.¹⁸ Bet su tavimi sudarysiu sandorą, – tu, tavo sūnūs, tavo žmona ir tavo sūnų žmonos įeisite į arką.¹⁹ O iš visų gyvūnų, visų mariųjų, įvesk į arką po du – patiną ir patelę, kad jie išliktų gyvi drauge su tavimi.²⁰ Iš paukščių pagal jų rūšį, gyvulių pagal jų rūšį, visų žemės roplių pagal jų rūšį, – iš visų po du įeis su tavimi, kad išliktų gyvi.²¹ Taip pat apsirūpink įvairiu maistu, tinkamu valgyti, ir jį sukrauk, kad būtų maisto atsargų tau ir jiems“.

²² Nojus tai padarė. Kaip Dievas buvo jam įsakęs, jis taip ir padarė.

Pr 7 17 Tvanas žemėje tęsėsi keturiasdešimt dienų. Vandenių daugėjo ir taip iškėlė arką, kad ji pakilo nuo žemės. 18 Vandenyys žemėje labai patvino ir padaugėjo, o arka plūduriavo ant vandenių. 19 Aukščiau ir aukščiau ant žemės kilo vandenys, kol visi aukščiausi kalnai visur po dangumi liko apsemti. 20 Penkiolika uolekčių aukščiau pritvino vandenių virš apsemtų kalnų. 21 Ir visi marieji, krutėję žemėje, žuvo – paukščiai, galvijai, žvėrys, visi gyvūnai, knibždantys žemėje, taip pat ir visi žmonės. 22 Sausumoje visi, turėję gyvybės alsavimą nosimi, mirė. 23 Jis nušlavė nuo žemės visus gyvūnus – ir žmones, ir gyvulius, ir roplius, ir padangių paukščius. Visi buvo nušluoti nuo žemės. Tik Nojus buvo paliktas ir tie, kurie buvo su juo arkoje. 24 Vandenyys aptvindę žemę laikėsi šimtą penkiasdešimt dienų.

Pr 8 6 Praslinkus keturiasdešimčiai dienų, Nojus atidarė arkos langą, kurį buvo įtaišęs, 7 ir išleido varną. Jis skraidžiojo šen ir ten, laukdamas, kol žemėje išdžiūvo vandenys. 8 Tuomet Nojus išleido iš arkos balandį pažiūrėti, ar vandenys buvo nusekę nuo žemės veido. 9 O balandis negalėjo rasti vietos sau kojoms pailsėti ir sugrįžo pas jį į arką, nes vandenys dar tebebuvo ant visos žemės veido. Jis ištiesė ranką, paėmė balandį ir įkėlė į savo arką. 10 Palaukęs dar septynias dienas, jis vėl išleido iš arkos balandį. 11 Vakaro metu balandis sugrįžo pas jį, ir štai jo snape buvo nuskintas alyvmedžio lapas! Nojus nūn žinojo, kad vandenys žemėje jau buvo nusekę. 12 Tuomet jis palaukė kitas septynias dienas ir vėl išleido balandį. Šį kartą tasai pas jį nebesugrįžo.

13 Šeši šimtai pirmaisiais metais, pirmą mėnesį, pirmojo mėnesio pirmą dieną, vandenys pradėjo sekti žemėje. Nojus nuėmė arkos dangą, apsižvalgė ir pamatė, kad žemės veidas džiūvo. 14 Antrą mėnesį, dvidešimt septintą mėnesio dieną, žemė buvo sausa. 15 Tuomet Dievas tarė Nojui: 16 „Eik iš arkos drauge su savo žmona, savo sūnumis ir savo sūnų žmonomis. 17 Išlaidink kartu su savimi visus su tavimi esančius gyvūnus, visus mariuosius: paukščius, gyvulius ir visus žemės roplius. Teužplūsta jie žemę, tebūna vaisingi ir tesidaugina žemėje“. 18 Išėjo tat Nojus drauge su sūnumis ir savo žmona bei savo sūnų žmonomis. 19 Visi gyvuliai, visi ropliai ir visi paukščiai – visa, kas juda žemėje, išėjo iš arkos šeimomis.

20 Tuomet Nojus pastatė VIEŠPAČIUI aukurą ir, parinkęs iš visų švariųjų gyvulių ir visų švariųjų paukščių, paaukojo ant aukuro deginamąsias aukas. 21 Kai VIEŠPATS užuodė malonų kvapą, VIEŠPATS sau tarė: „Niekad daugiau nebepasmerksiu žemės už žmonių kaltes, nes žmogaus širdies polinkiai yra pikti nuo pat jaunystės. Niekad daugiau nebenaikinsiu visų gyvūnų, kaip esu padaręs.

22 Ligi tik žemė tvers, sėja ir pjūtis, šaltis ir šiluma, vasara ir žiema, diena ir naktis nesiliaus“.

Pr. 9 Dievo Sandora su Nojumi

1 Dievas palaimino Nojų bei jo sūnus ir jiems tarė: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę. 2 Bijos jūsų ir drebės prieš jus visi žemės gyvuliai, visi padangių paukščiai – visa, kas juda žemėje, ir visos jūros žuvys. Į jūsų rankas jie yra atiduoti. 3 Kas juda ir yra gyva, bus jums maistui. Duodu juos visus jums, lygiai kaip daviau jums žaliuosius augalus. 4 Tiktai mėsos su jos gyvybe, su krauju joje, nevalgysite. 5 Taip pat ir už jūsų kraują, jūsų gyvybę reikalausiu atsiskaityti: iš kiekvieno gyvulio to reikalausiu ir iš žmonių – iš kiekvieno už artimo kraują – reikalausiu atsiskaityti už žmogaus gyvybę.

6 Kas išlieja žmogaus kraują, to asmens kraują taip pat išlies žmogus, nes pagal savo paveikslą Dievas sukūrė žmogų. 7 O jūs būkite vaisingi ir dauginkitės, daugėkite žemėje ir ją užvaldykite!“ 8 Tuomet Dievas tarė Nojui ir su juo buvusiems sūnums: 9 „Štai aš sudarau savo sandorą su jumis ir jūsų būsimais palikuonimis, 10 su visais gyvūnais, esančiais su jumis, – paukščiais, galvijais ir visais su jumis buvusiais žemės gyvuliais, kurie tik išėjo iš arkos. 11 Aš palaikysiu savo sandorą su jumis: niekad daugiau visi marieji gyvūnai nebus tvano vandenų išnaikinti, niekad daugiau nebus tvano žemei nuniokoti. 12 Ir šis, – Dievas pridėjo, – bus ženklas, kurį aš duodu visiems amžiams, mano sandoros tarp manęs ir jūsų bei visų su jumis esančių gyvūnų. 13 Savo lanką padėjau į debesis, ir jis bus ženklas sandoros

tarp manęs ir žemės. 14 Kai supūsiu viršum žemės debesis ir pasirodys debesyje mano lankas, 15 aš atsiminsiu savo sandorą, kuri yra tarp manęs ir jūsų bei visų mariujų gyvūnų, ir vandenys niekad daugiau netaps tvanu visiems mariesiems sunaikinti. 16 Kai lankas bus debesyje, aš į jį pažvelgsiu ir atsiminsiu sandorą tarp Dievo ir visų gyvūnų – visų žemėje esančių mariujų“. 17 Dievas pasakė Nojui: „Tai bus ženklas sandoros, kurią sudariau tarp savęs ir visų žemėje esančių mariujų“.

Dalijamoji medžiaga II grupei: Dievo sandora su Abraomu

Pradžios **Abraomo pašaukimas ir kelionė**

knyga ¹ VIEŠPATS tarė Abramui: „Eik iš savo gimtojo krašto, iš savo tėvo namų į kraštą, kurį tau parodysiu. ² Padarysiu iš tavęs didelę tautą ir tave palaiminsiu; išaukštinsiu tavo vardą, ir tu būsi palaiminimas. ³ Laiminsiu tave laiminančius ir keiksiu tave keikiančius; visos žemės gentys ras tavyje palaiminimą“.

⁴ Abramasis išėjo, kaip VIEŠPATS jam buvo paliepęs, ir Lotasis ėjo su juo. Abramasis buvo septyniasdešimt penkerių metų, kai paliko Haraną. ⁵ Abramasis pasiėmė savo žmoną Sarai, savo brolio sūnų Lotą, visus turtus, kuriuos jie buvo sukaukę, ir visus asmenis, kuriuos jie buvo Harane įsigiję. Jie leidosi į Kanaano kraštą ir į Kanaano kraštą atkeliavo. ⁶ Tarpais sustodamas, Abramasis per Kanaano kraštą keliavo iki pat Morės qžuolo vietovės prie Šchemo. {Kanaaniečiai tuomet buvo krašte.}

⁷ VIEŠPATS pasirodė Abramui ir tarė: „Šį kraštą aš duosiu tavo palikuonims“. Ten Abramasis pastatė aukurą VIEŠPAČIUI, kuris jam pasirodė. ⁸ Iš čia jis pajudėjo kalnų į rytus nuo Bet-Elio link ir pasistatė savo palapinę, nuo kurios į vakarus buvo Bet-Elis, o į rytus Ajas. Ir čia pastatė aukurą ir vardu šaukėsi VIEŠPATIES. ⁹ Tada Abramasis, tarpais sustodamas, keliavo Negebo link.

Pr 15 **Sandora su Abraomu**

¹ Po šių įvykių VIEŠPATIES žodis atėjo regėjimo metu. Jis tarė: „Nebijok, Abramai, aš esu tavo skydas. Tavo atpildas bus labai didelis“. ² Bet Abramasis atsakė: „Viešpatie DIEVE, kas man iš tavo dovanų, nes aš lieku bevaikis ir mano namų įpėdinis yra damaskietis Eliezaras!“ ³ Abramasis pridėjo: „Palikuonio man nedavei, todėl vergas, gimęs mano namuose, bus mano įpėdinis“. ⁴ Ir štai atėjo jam VIEŠPATIES žodis: „Tas nebus tavo paveldėtojas. Tavo

paveldėtojas gims iš tavęs paties“. ⁵ Išvedęs jį laukan, tęsė: „Pažvelk į dangų ir suskaityk žvaigždes, jei gali jas suskaityti“. Tada jis jam tarė: „Taip gausūs bus tavo palikuonys“. ⁶ Jis patikėjo VIEŠPAČIU, ir tai jam VIEŠPATS įskaitė teisumu.

- c) Ar sutinkate atsiliepti į Dievo kvietimą ir pasirašyti sandoros sutikimą? Jei taip, užpildykite šią sutartį ².

Mano sandoros su Dievu sutartis

m. _____ mėn. ___ d., _____

Mes, _____, dovanotojo kodas _____, gyvenantis _____, (toliau Sutartyje – „**Dovanotojas**“), iš vienos pusės, ir _____, asmens apdovanotojo kodas _____, gyvenantis _____, (toliau Sutartyje – „**Apdovanotasis**“), iš kitos pusės, kartu Sutartyje vadinamos „Šalimis“ arba kiekviena atskirai „Šalimi“ sudarėme šią Sutartį:

1. Sutarties objektas

1.1. Šia sutartimi viena šalis – Dovanotojas (Dievas) įsipareigoja neatlygintinai perduoti: (pvz.. *gyvybę, pasaulį, džiaugsmą ir kt.*)

Apdovanotajam nuosavybės teise, o Apdovanotasis įsipareigoja priimti perduodamą *(įvardyti)*

1.2. Sutarties dalykas. Šia sutartimi dovanojama (pvz., *meilė*)

dovanojama vertybė yra _____, vertės požymiai:

(pvz., *amžina, ištikima*) _____ (toliau Sutartyje – „Dovana“).

1.3. Dovanos perdavimas. Dovana perduodama šia tvarka: _____ ..

² *Sutarties tekstas parengtas naudojantis www.sutartys.lt sistema // Puslapis 1 iš 2*
<http://sutartys.visada.lt/images/Sutartys/DOVANOJIMAS.pdf> [žiūrėta 2011 m. lapkričio 3 d.]

2. Kitos sąlygos

2.1. Visi sutarties sąlygų pakeitimai ir papildymai galioja tik tuo atveju, jeigu jie yra _____

pasirašyti abiejų šalių ir laikomi neatskiriama šios sutarties dalimi.

2.2. Sutartis pasirašyta dviem egzemplioriais _____ kalba, turinčiais

vienodą juridinę galią.

2.3. Ši sutartis įsigalioja nuo _____, iki _____

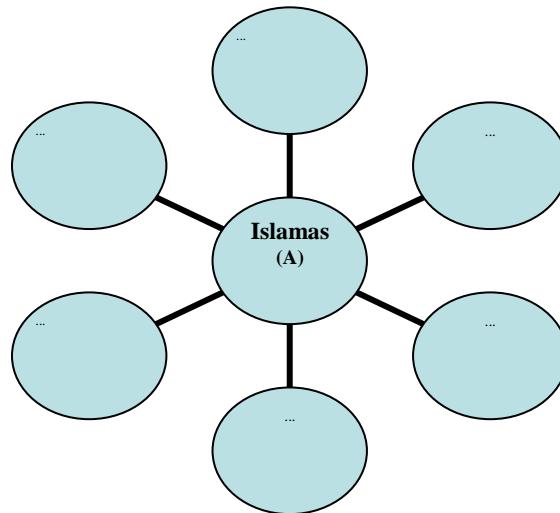
3. Šalių parašai ir rekvizitai:

DOVANOTOJAS:

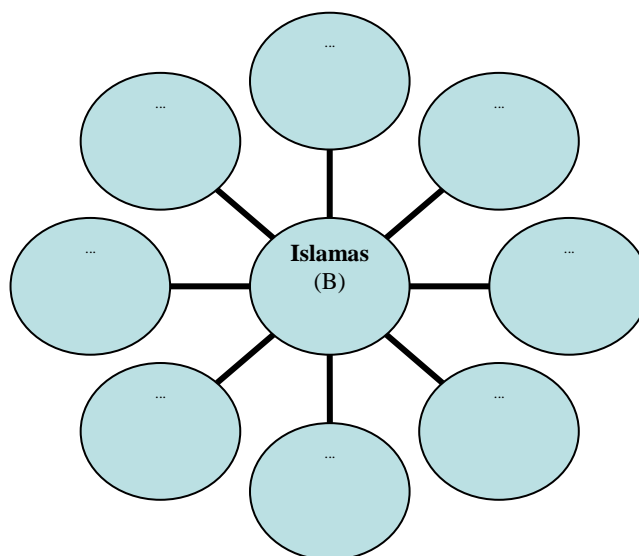
APDOVANOTASIS:

3 uždutis

a) Kiekvienas individualiai parašykite svarbiausius islamo religiją apibūdinančius žodžius ir sąvokas į duotą schemą bei paaiškinkite jų sąsajas su nagrinėjama pamokos tema.



b) Darbas grupėmis: palyginkite užpildytas schemas ir, apibendrinę atsakymus, užpildykite grupės schemą (B). Islamo religiją apibūdinančių svarbiausių sąvokų teisingumą patikrinkite remdamiesi duotais informacijos šaltiniais (žodynu, žinynu, enciklopedija ir kt.). Pristatykite savo grupės pavaizduotą schemą kitiems. Įvertinkite kitų grupių darbus pagal tai, ar jų pateikta informacija yra teisinga ir pristatymas – išradingas.



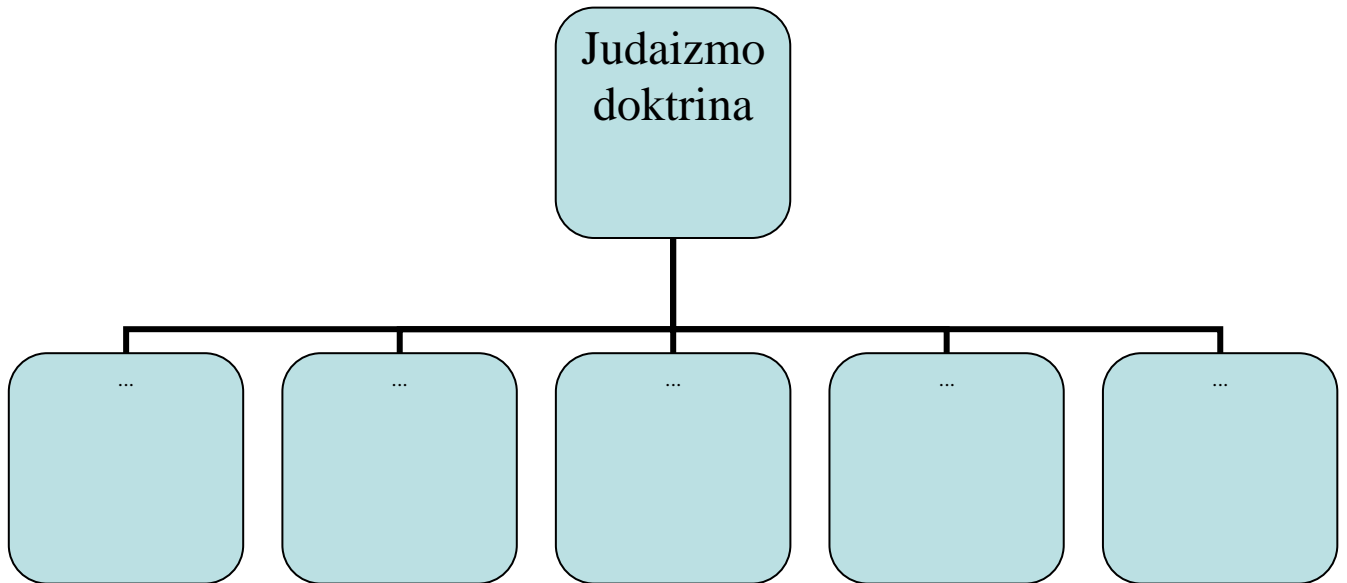
4 uždutis: darbas grupėmis.

a) Uždutis 1 grupei. Užpildykite schemą ir pristatykite judaizmo doktriną pasirinkdami vaidmenį, adresatą, formą.

Vaidmuo: reklamos specialistas, pranašas Mozė, Šventoji Žemė, TV žurnalistas.

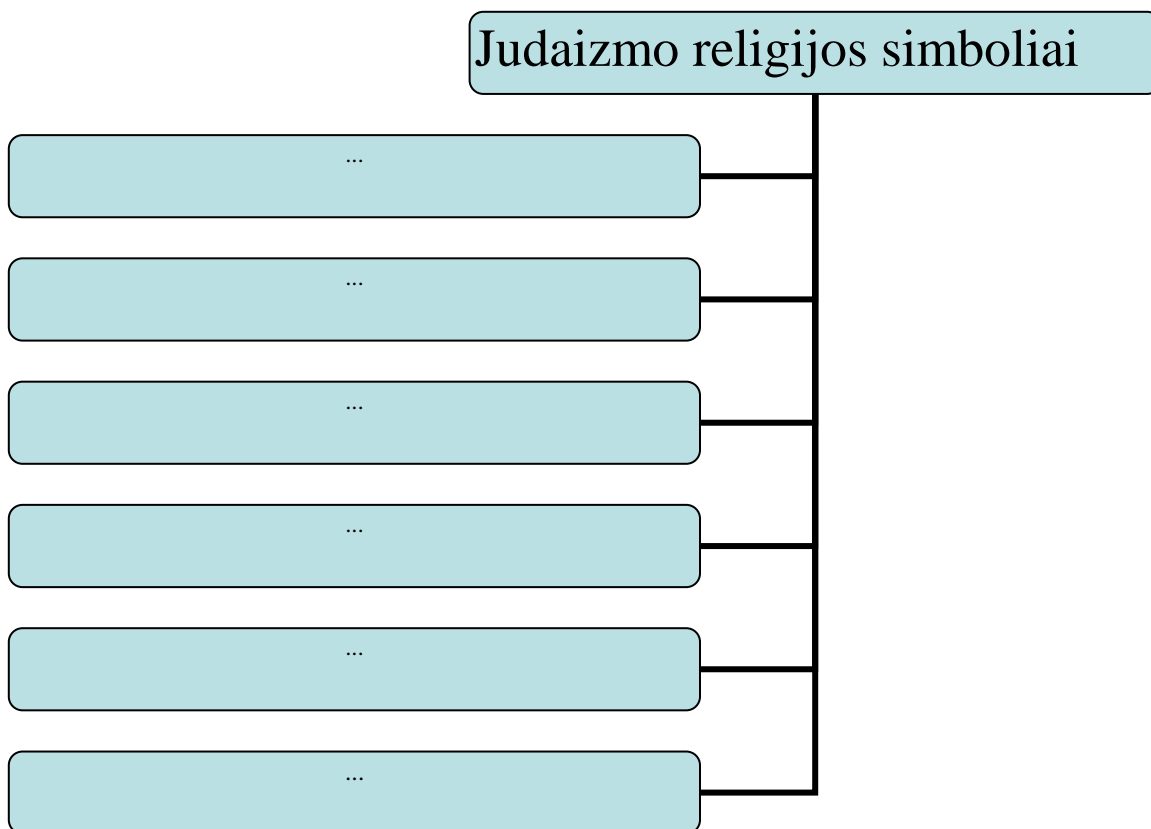
Adresatas: televizijos žiūrovai, būsimosios kartos gyventojai, piligrimai.

Forma: kreipimasis, patarimas, pokalbių laida, naujienos.



Doktrina [lot. *doctrina*] – tam tikros žinių srities (filosofijos, teologijos, politikos) pažiūrų visuma, būdinga kuriam nors mąstytojui, mokyklai; kartais teorija, mokslas, sistema, politiko programa.

b) Uždutis 2 grupei. Užpildykite schemą ir pristatykite judaizmo religijos simbolius sukurdami koliažą ar paruošdami stendą.



c) Užduotis 3 grupei. Užpildykite schemą, pristatykite žydų šventes ir jų šventimo tradicijas pasirinkdami vaidmenį ir formą.

Vaidmuo: poetas, darželio auklėtoja, Raudų siena, menora.

Forma: dienoraštis, kelionių vadovas, meilės laiškas, minčių blyksniai, interneto puslapis.



5 užduotis

a) Užpildykite 1-ąją lentelės skiltį prieš filmo peržiūrą. Pažiūrėję filmo ištrauką, užpildykite kitas lentelės skiltis.

Apie krikščionybę žinau...	Sužinojau...	Dievo samprata krikščionybėje yra...	Galiu papasakoti apie krikščionybę...
1	2	3	4

b) Pasiskirstę grupėmis palyginkite užpildytas lenteles. Remdamiesi Naujuoju Testamentu ir bendra informacija pasirenkite pristatyti krikščionybę, pvz., sukurkite interneto puslapį.

6 užduotis

a) Perskaitykite Šventojo Rašto ištraukas ir pabraukite, kokios mintys tiktų monoteistinių religijų žmonių maldoms.

Dalijamoji medžiaga. Izaijas 66: *Visos tautos ir giminės ateis ir išvys mano šlovę*

18 Ateinu surinkti visų tautų ir giminių. Jos ateis ir išvys mano šlovę. 19 Duosiu ženklą jiems ir tuos, kurie iš jų bus išlikę, pasiūsiu pas tautas: į Taršišką, Putą ir Ludą, Mešechą, Tubalą ir Javaną, – į tolimąsias salas, kurios niekuomet negirdėjo garso apie mane, neregėjo mano šlovės. Jie paskelbs tautoms mano garbę. 20 Ir iš visų tautų, – sako VIEŠPATS, – jie pargabens jūsų brolius kaip atnašą VIEŠPAČIUI – ant arklių ir vežimuose, neštuvais, ant mulų ir kupranugarių. Atgabens juos į Jeruzalę, mano šventąjį kalną, – sako VIEŠPATS, – kaip izraeliečiai kad neša savo atnašą švariuose induose. (Izaijo 66, 18-20).

Dalijamoji medžiaga. Psalmė 145 (146): *Šlovinsiu Viešpatį visą gyvenimą*

{a} Aukštinsiu tave, mano Dieve ir Karaliau, tavo vardą garbinsiu per amžių amžius.

{b} 2 Kasdien tave garbinsiu ir šlovinsiu tavo vardą per amžių amžius.

{g} 3 Didis yra VIEŠPATS ir vertas didžios šlovės, – jo didybė yra nesuvokiama.

{d} 4 Viena karta girs kitai tavo darbus ir skelbs tavo galybę.

{h} 5 Apie tavo didybės garbingą spindesį ir apie tavo nuostabius darbus – aš mąstysiu.

{v} 6 Žmonės garsins tavo pagarbią baimę keliančius darbus, ir aš skelbsiu tavo didybę.

{z} 7 Jie apsakys garsą tavo dosnaus gerumo ir džiugiai giedos apie tavo teisumą.

{h} 8 Atlaidus ir gailestingas yra VIEŠPATS, lėtas pykti ir pilnas gerumo.

{t} 9 Geras kiekvienam yra VIEŠPATS ir gailestingas visiems savo kūriniams.

{j} 10 Tedėja tau, VIEŠPATIE, visi tavo kūriniai ir visi tavo ištikimieji tave tegarbina.

{k} 11 Tepasakoja apie tavo karalystės garbę, tavo galybę tegarsina,

{l} 12 kad paskelbtų visai žmonijai tavo žygius ir garbingą tavo viešpatavimo spindesį.

{m} 13 Tavo viešpatavimas – amžinas viešpatavimas, tavo valdžia tveria per visas kartas.

{n} VIEŠPATS yra ištikimas visais savo žodžiais ir maloningas visais savo darbais.

{s} 14 VIEŠPATS prilaiko kiekvieną, kas klumpa, pakelia visus gyvenimo palaužtus.

{a} 15 Visų akys žvelgia į tave su viltimi, – tu duodi jiems peno, kai reikia.

{p} 16 Atveri savo ranką, patenkini kiekvieno gyvūno troškimą.

{z} 17 Visi VIEŠPATIES keliai yra teisūs ir gailestingi visi jo darbai.

{q} 18 VIEŠPATS yra arti kiekvienam, kas jo šaukiasi – visiems, kas jo nuoširdžiai trokšta.

{r} 19 Tenkina norus tu, kurie jo pagarbiai bijo, – jų šauksmą girdi ir juos gelbsti.

{š} 20 VIEŠPATS saugo kiekvieną, kas jį myli, bet nedorėlius jis sunaikins.

{t} 21 Teskelbia mano burna VIEŠPATIES šlovę, ir visa, kas gyva, tešlovina jo vardą dabar ir per amžius.

b) Dirbdami grupėmis įtraukite pabrauktas Šventojo Rašto mintis ir sukurkite maldą, kuria galėtų melstis visi pasaulio tikintieji.

Maldos pavyzdys

Viešpatie, Tu mūsų vilties šaltinis, garbiname Tave už Tavo Dvasios dovanas, teikiančias gyvenimą, skleidžiančias viltį, išlaisvinančias mus iš nuodėmių, abejonių ir nevilties.

Pasigailėk mūsų, bijančių, trumparegiškai mąstančių ir šitaip užkertančių kelią į tobulą vienybę. Mes neverti Tavo meilės dėl savo užsispyrimo ir puikybės, kuri verčia rinktis susiskaldymą, o ne mūsų vienybę Kristuje.

Sužadink mumyse regimos vienybės alkį ir troškulį, leisk nepailsti, kol visi drauge galėsime ilsėtis Tavyje, neleisk nurimti, kol mes visi nebūsime „viena“ ir „viena“ Tavyje, Tavo amžinajai šlovei.

*Amen.*³

7 užduotis

- a) Įvardykite, kokius jausmus, mintis, klausimus sužadino filmo ištrauka apie holokaustą?
b) Pasiskirstę grupėmis įvertinkite filmo ištraukoje matytus epizodus šiais aspektais:

Faktai	Moralinis vertinimas	Simbolinė prasmė

Originaliai pristatykite darbą.

Rekomenduojame esant galimybei aplankyti Vilniuje įsteigtą Genocido aukų muziejų.

³ http://www.lcn.lt/jubileejus2000/liturgija/ekumenine_s.html.
<http://www.lcn.lt/bzinius/bz9813-14/813-14str.html>.

- c) Individualiai perskaitykite popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius, skirtus Religinių santykių su judaizmu komisijos prezidentui kardinolui Edward Idris Cassidy *Mes atsimename: Šoa apmąstymas*.⁴

Perskaite tekstus atsakykite į šiuos klausimus:

- *Kokioms visuomenės sritims, grupėms aktualus popiežiaus atsiprašymas?*
- *Koks atleidimo ir atsiprašymo poveikis asmeniui, visuomenei?*
- *Kaip manote, kodėl popiežius Jonas Paulius II atsiprašo ne tik žydų tautos?*

Dalijamoji medžiaga: MES ATSIMENAME: ŠOA APMĄSTYMAS

I. Šoa tragedija ir pareiga atsiminti

*„XX amžius sparčiai ritasi pabaigos link, ir jau matyti pirmieji naujojo krikščionybės tūkstantmečio spinduliai. Jėzaus Kristaus gimimo 2000 metų šventė skatina visus krikščionis ir iš tiesų kviečia visus vyrus bei moteris stengtis išvelgti istorijos tėkmėje dieviškosios Apvaizdos veikimo ženklus, taip pat būdus, kuriais Kūrėjo atvaizdas žmoguje buvo įžeistas ir iškreiptas.“ Šie apmąstymai siejasi su viena esmingiausių sričių, kur katalikai gali rimtai dėtis širdin popiežiaus Jono Pauliaus II raginimą apaštališkajame laiške **Tertio millennio adveniente** (...)*

Paskutinis XX a. šimtmetis tapo neapsakomos tragedijos, kurios niekada nevalia užmiršti, – nacių režimas mėginimo išnaikinti žydų tautą metodiškai žudydamas milijonus žydų – liudininkas. (...) Iš tų, kurie pateko į koncentracijos stovyklas, išgyveno tik nedaugelis. O ir išgyvenusieji liko paženklinti randų visą gyvenimą. Tai buvo Šoa, viena didžiausių šio šimtmečio istorijos dramų, faktas, teberūpintis mums ir šiandien (...).

*Bažnyčios santykis su žydų tauta yra kitoks negu su kokios nors kitos religijos atstovais. Tai nėra vien praeities prisiminimo klausimas. Prisiminti iš mūsų reikalauja bendra žydų ir krikščionių ateitis, nes „be atminties nėra ateities“. Pati istorija yra **memoria futuri**.*

Šiomis mintimis kreipdamiesi į savo Katalikų Bažnyčios brolius ir seseris visame pasaulyje, kviečiame visus krikščionis drauge su mumis apmąstyti žydų tautą užklupusių katastrofų ir, remiantis moraliniu imperatyvu, garantuoti, kad savanaudiškumas ir neapykanta niekada nebeišaugtų tiek, kad sėtų tokias kančias ir mirtį. Atviromis širdimis mus išklaudyti ypač prašome mūsų bičiulius žydus, „kurių baisus likimas tapo simboliu, žyminčiu suklydimus, kuriems pajėgus žmogus, kai sukyla prieš Dievą“.

⁴ http://www.lcn.lt/b_dokumentai/kiti_dokumentai/mes_atsimename.

II. Ką turime prisiminti

Žydų tauta, nepakartojamai liudydama Izraelio Šventąjį ir Torą, sunkiai kentėjo įvairiais laikais ir daugelyje vietų. Tačiau Šoa tikrai buvo didžiausia iš visų kančių. Žydų persekiojimų bei žudymų šiame šimtmetyje nežmoniškumo neįmanoma išreikšti žodžiais. Ir visa tai buvo daroma tik dėl to, kad jie buvo žydai.

Daug klausimų kelia pats šio nusikaltimo didumas. Istorikai, sociologai, politikos filosofai, psichologai ir teologai mėgina daugiau sužinoti apie Šoa tikrovę bei priežastis. Daug mokslinių studijų dar nepadaryta. Tačiau tokio įvykio neįmanoma visiškai įvertinti vien įprastiniais istorinių tyrimų kriterijais. Jis reikalauja „moralinės ir religinės atminties“ ir skatina – ypač krikščionis – labai rimtai apmąstyti jį sukėlusias priežastis.

IV. Nacistinis antisemitizmas ir Šoa

Primename ir patvirtiname tai, ką pasakė popiežius Jonas Paulius II, 1988 m. kreipdamasis į Strasbūro žydų bendruomenės vadovus: „Drauge su jumis vėl griežčiausiai pasmerkiu antisemitizmą ir rasizmą, kurie prieštarauja krikščionybės principams“. Todėl Katalikų Bažnyčia negali pritarti nė vienam persekiojimui, vykdomam – bet kur ir bet kuriuo laiku – prieš kokią nors tautą ar žmonių grupę. Ji be išlygų smerkia visas genocido formas, taip pat jas įgalinančias rasistines ideologijas. Apžvelgiant šį šimtmetį, mus giliai skaudina smurtas, apgaubęs ištisas žmonių grupes ir tautas. Ypač primename armėnų skerdynes, nesuskaičiuojamas aukas Ukrainoje šio amžiaus 4-ajame dešimtmetyje, čigonų genocidą, kuris irgi buvo rasistinių idėjų padarinys, ir panašias tragedijas Amerikoje, Afrikoje ir Balkanuose. Nepamirštame nė totalitaristinės ideologijos milijonų aukų Sovietų Sąjungoje, Kinijoje, Kambodžoje ir kitur. Negalime užmiršti ir Vidurinių Rytų dramos, kurios mastai gerai žinomi. Net kai dėstome šias mintis, „daug žmonių tebėra savo brolių aukos“.

V. Kartu žvelgiant į bendrą ateitį

Žvelgdami į žydų ir krikščionių santykių ateitį, pirmiausia prašome mūsų brolius ir seseris katalikus atnaujinti savo tikėjimo hebrajiškųjų šaknų suvokimą. Prašome juos atminti, kad Jėzus buvo Dovydo palikuonis; kad Švč. Mergelė Marija ir apaštalai priklausė žydų tautai; kad Bažnyčia gyvybinės jėgos semiasi iš tauriojo alyvmedžio, į kurį buvo įskiepytos pagonių laukinio alyvmedžio šakos (plg. Rom 11, 17 – 24); kad žydai yra mūsų labai mylimi broliai ir tam tikra prasme iš tiesų mūsų „vyresnieji broliai“.

Tūkstantmečio pabaigoje Katalikų Bažnyčia trokšta išreikšti savo didelį liūdesį dėl jos sūnų ir dukterų nusižengimų kiekviename amžiuje. Tai – atgailos aktas, nes, kaip Bažnyčios nariai, esame

susiję su visų jos vaikų nuodėmėmis ir nuopelnais. Bažnyčia su gilia pagarba ir didele užuojauta artinasi prie Šoa, naikinimo patirties, kurią žydai iškentėjo per Antrąjį pasaulinį karą. Tai nėra vien žodžiai, bet ir saistantis įpareigojimas. „Mums gresia pavojus vėl leisti aukoms mirti baisia mirtimi, jeigu karštai netrokšime teisingumo ir neįsipareigosime stengtis, kad blogis nenugalėtų gėrio, kaip atsitiko milijonams žydų tautos vaikų <...>. Žmonija negali leisti, kad tai pasikartotų“.

Meldžiame, kad mūsų liūdesys dėl tragedijos, kurią žydai iškentėjo šį šimtmetį, būtų paskata naujiems santykiams su žydu tauta. Praeities nuodėmių suvokimą norėtume paversti tvirtu pasiryžimu kurti naują ateitį, kurioje niekada nebebūtų antijudaizmo tarp krikščionių ar antikrikščioniškų jausmų tarp žydų, bet, priešingai, vyrautų abipusė pagarba, kaip ir dera tiems, kurie garbina vienatinį Kūrėją bei Viešpatį ir turi bendrą tikėjimo tėvą – Abraomą.

Galiausiai kviečiame visus geros valios vyrus ir moteris giliai apmąstyti Šoa reikšmę.

(1998 m. kovo 16-oji Kardinolas Edward Idris Cassidy Prezidentas Pierre Duprey Viceprezidentas Remi Hoeckman O.P. Sekretorius)

Dalijamoji medžiaga. Popiežius prašė atleidimo dėl Bažnyčios kalčių

(CRTN, KAP) Pirmąjį gavėnios sekmadienį, kovo 12 d., Šv. Petro bazilikoje buvo švenčiama Atsiprašymo diena, kurią galima laikyti Šventųjų metų kulminacija. Popiežiaus vadovaujama Bažnyčia išpažino krikščionių kaltę dėl netolerancijos ir smurto, nusižengimus krikščionių vienybei ir elgesiui su žydais, atsiprašė dėl Bažnyčios ir krikščionių nusižengimų žmogaus teisėms, vykdant priverstinį misionieriavimą, taip pat dėl nuodėmių moterų teisėms ir tautinėms grupėms. Teologinį pagrindą popiežiaus atleidimo prašymui parengė kovo 7 d. paskelbtas Tarptautinės teologų komisijos dokumentas.

Homilijoje popiežius pakvietė Kristaus akivaizdoje giliai iširti savo sąžinę. Anot jo, Jubiliejaus metų akcentas yra atminties skaistinimas. „Mes atleidžiame ir prašome atleidimo“, – Jonas Paulius II pakartojo savo pirmtako Pauliaus VI mintį. Popiežius padėjo Tarptautinei teologinei komisijai, parengusiai dokumentą „Atmintis ir susitaikinimas: Bažnyčia ir praeities kaltės“. Homilijoje popiežius prašė atleidimo dėl nepasitikėjimo ir priešiško kitų religijų atžvilgiu. Jis taip pat pripažino krikščionių atsakomybę dėl šiandienio blogio ir ragino nuolat tikrinti šią atsakomybę susiduriant su ateizmu, religiniu abejingumu, etiniu reliatyvizmu ir teisės gyventi pažeidimu. Popiežius sakė, jog išpažindami kaltę mes taip pat atleidžiame ir tą kaltę, kurią kiti mums padarė.

Pats atleidimo prašymas susidėjo iš septynių maldavimų. Nebuvo paminėtas joks konkretus vardas, tokie reiškiniai kaip inkvizicija ar kryžiaus žygiai. Vis dėlto buvo atgailaujama ne tik dėl bendrų nusižengimų; kai kurios nusižengimų grupės buvo įvardijamos konkrečiau. Pavyzdžiui, greta apgailėstavimo dėl priešiško žydams buvo minimas priešiškas imigrantams ir čigonams. Meldžiantis dėl vargšų ir kitų atstumtųjų visuomenės grupių minėtas ir nepilnamečių skriaudimas. Septynis maldavimus pasikeisdami išsakė popiežius Jonas Paulius II su Romos kurijos hierarchais. Po kiekvieno maldavimo prieš krucifiksą buvo uždegama žvakė. Bendrą kaltės išpažinimo maldavimą pasakė kardinolas Bernardin Gantin. Kaltę dėl netinkamo tarnavimo tiesai išpažino kardinolas Joseph Ratzinger. Kardinolas Roger Etchegaray maldavimu išpažino nuodėmes Kristaus kūno vienybei. Kardinolas Edward Idris Cassidy išpažino kaltę Izraelio tautos atžvilgiu. Arkivyskupas Stefan Fumio Hamao išpažino kaltę dėl nusižengimų meilei, taikai, tautų teisėms, pagarbai kultūroms ir religijoms. Kardinolas Francis Arinze maldavimu išpažino nuodėmes, kuriomis nusikalsta moters orumui ir žmonių giminės vienybei. Arkivyskupas Francois Xavier Nguyen Van Thuan išpažino nuodėmes žmogaus teisių srityje. Baigiamąją maldą, kaip ir po kiekvieno maldavimo, pasakė Šventasis Tėvas.

(Parenpta pagal MES ATSIMENAME: ŠOA APMAŠTYMAS/ <http://www.lcn.lt/bzinios/bz0005/005bp3.html>.)

d) Perskaitę tekstą *Popiežius prašė atleidimo dėl Bažnyčios kalčių*, užpildykite lentelę:

Žmonių grupės, kurių atsiprašo popiežius ir vyskupai	Poelgiai, už kuriuos atsiprašo Bažnyčios hierarchai	Už ką Jūs norėtumėte atsiprašyti, jei būtumėte popiežius, vyskupas? Kodėl?

e) Parašykite atsiprašymo laišką pasirinkta tema: „Kai Dievas tylėjo“, „Septyni maldavimai prašant atleidimo“, „Mes atleidžiame ir prašome atleidimo“.

8 užduotis

a) Perskaitykite tekstą ir pažiūrėję kino ištrauką pagal pateiktą informaciją paminėkite globalios visuomenės pavyzdžių.

Dalijamoji medžiaga. Globalizacija

Pagal sritis, kuriose pasireiškia globalizacija, gali būti išskiriama: ekonominė globalizacija, kultūrinė globalizacija, politinė globalizacija, technologinė globalizacija, mokslinė globalizacija kt. Pagrindinės globalizacijos charakteristikos yra šios:

Judrumo didėjimas, plėtra. *Ištekliai, subjektai, kurie anksčiau buvo laikomi susietais tik su konkrečia geografine ar fizine vieta, tampa judrūs. Informacinės duomenų bazės anksčiau buvo sietos tik su konkrečia materialia laikmena (pvz., knygomis bibliotekose, kurios kitų valstybių gyventojams iš esmės buvo neprieinamos), gali judėti ir pasiekti neribotą asmenų ratą. Persikėlimas iš vieno kontinento į kitą anksčiau buvo praktikuojamas tik nedidelio rato žmonių; dabar tai prieinama vis daugiau asmenų – šį procesą palengvina technikos pažanga.*

Judėjimas. *Išteklių perkėlimas tarptautiniu mastu iš vienos vietos į kitą. Globalizuotame pasaulyje sėkmingai juda ne tik informacija, žinios, materialiniai (naudingos iškasenos), finansiniai (pinigai), žmogiškieji ištekliai, bet ir technologijos, idėjos, patirtis, kultūrinės, dvasinės bei kitokios vertybės, kurios gali būti panaudojamos kituose žemynuose ar pasaulio dalyse. Globalizacijos metu nyksta fizinės kliūtys (valstybės sienos), transporto priemonės tobulėja ir jų naudojimas tampa visuotinis; ekonominės, kaip muitai, ekonominiai varžtai, veiklos ribojimai (...); finansinės, nes finansinės vertybės gali judėti visame pasaulyje, apmokestinimas sudaro vis mažiau kliūčių, vyksta finansų sektoriaus virtualizacija; teisinės, nes vyksta teisinių sistemų unifیکavimas, suvienodinimas tokių tarptautinių organizacijų kaip JTO, ET, ES dėka; vyksta teisės recepcija (perėmimas), harmonizacija bei atskirų sistemų sinchronizacija, idant skirtingos normos nesudarytų kliūčių į jų reguliavimo sritį patenkančių asmenų bei dalykų sąveikai, santykių plėtrai bei egzistencijai; kalbinės, kadangi vis labiau mokomasi užsienio kalbų arba komunikacija tampa paprastesnė profesionalių vertėjų, el. ir kitokių vertimo programų pagalba, taip pat įsigalint kelioms pagrindinėms kalboms (vietoj anksčiau vyravusių kelių dešimčių), kurių mokėjimas leidžia sėkmingai veikti visame pasaulyje. Pasiekiamumo augimas: ištekliai yra „išlaisvinami iš geografinių „varžtų“ (naudingos iškasenos transportuojamos po visą pasaulį; anksčiau tą ribojo didelės gabenimo išlaidos), iš teisinių kliūčių kaip išimtinės platinimo privilegijos (buvusios itin populiarios viduramžiais), patentai, autorinių teisių apsaugos režimas (...); iš socialinių kliūčių – naujovės vis labiau plinta visame pasaulyje dėl didesnio*

išsilavinimo vaidmens, stereotipų ir prietarų reikšmės mažėjimo (...), kuris svarbus esant visuotiniams mainams ir tarptautiniam judėjimui.

Vietos reikšmės nykimas: IT procesai, tokie kaip skaitmenizacija, interneto plėtra leidžia pasiekti vis daugiau išteklių, subjektų nepriklausomai nuo jų buvimo vietos; ieškančiam asmeniui nebūtina keisti savo fizinę vietą, norint pasiekti norimus dalykus; nusipirkti norimą daiktą ar paslaugą nebūtina kur nors eiti ar net važiuoti, virtualaus pasaulio teikiamos galimybės nepaprastai išplečia apsirūpinimą materialiais bei kitokiais pragyvenimo šaltiniais, medžiagomis ir kitais dalykais.

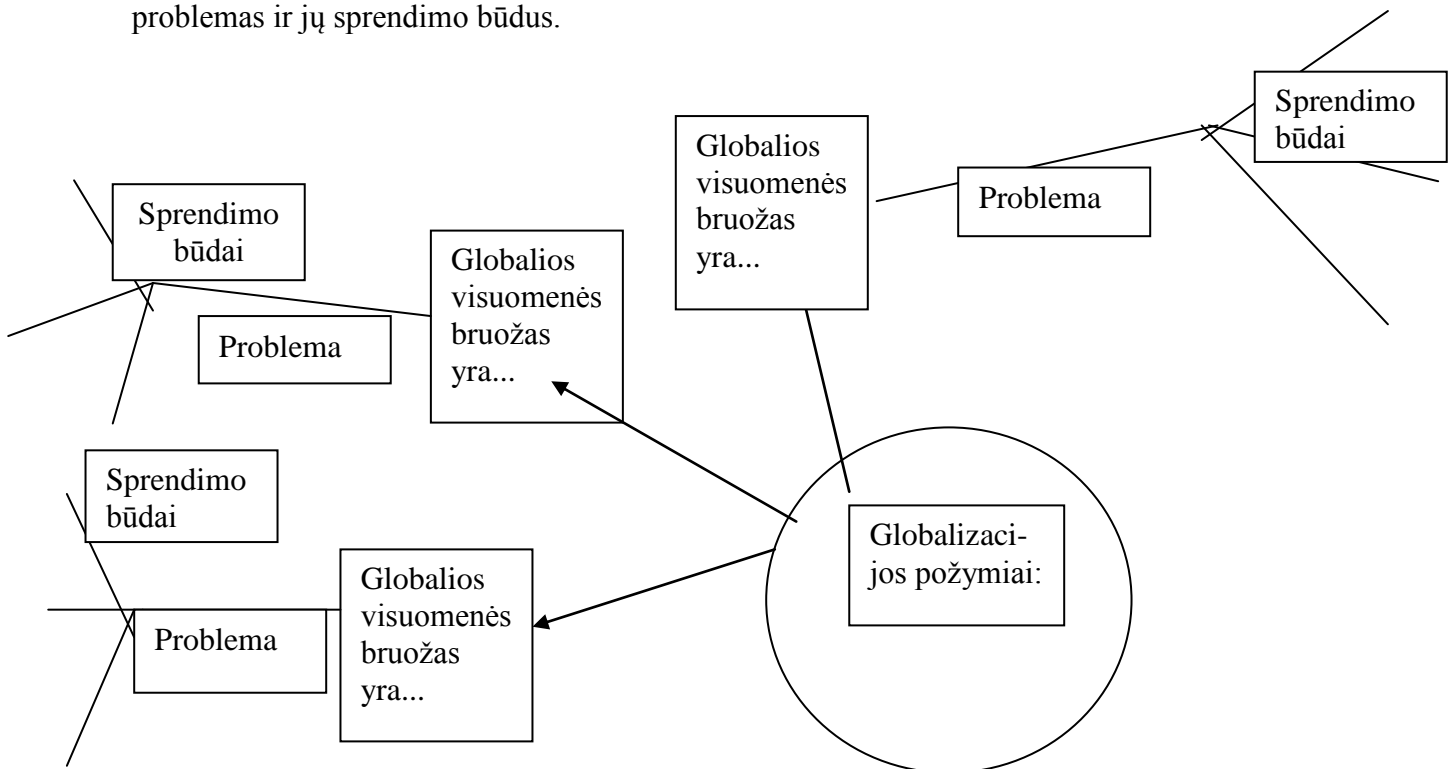
Greitis: (išteklių) judėjimo greitis nuolat didėja; anksčiau vandenyną perplaukti buvo galima per keletą dienų, dabar – per kelias valandas viršgarsiniu lėktuvu; be to, kroviniai, prekės tarptautiniu transportu vis greičiau pasiekia savo adresatą.

Laiko svarba: delsimas tiek ekonomine, tiek ir kitokia prasme gali atnešti didesnius nuostolius, jei nepagrįstai delsiama veikti (reaguoti).

Visuotinumumas, totalumas: globalizacija apima visas gyvenimo sritis – tiek visuomenės, tiek atskiro individo, įvairių organizacijų, veiklos sričių bei sektorių gyvenimą. Procesas vyksta visame pasaulyje – visuose jo kontinentuose ir visose valstybėse.

(Medžiaga parengta pagal: <http://www.globalizacija.lt/globalizacija.html>)

b) Užpildykite schemą nurodydami globalizacijos požymius, globalios visuomenės bruožus, problemas ir jų sprendimo būdus.



c) Parašykite esė tema „Dievas ieško kelių“.

9 užduotis

a) Pabaikite šiuos sakinius:

Šventojoje Žemėje gyvenančios tautos yra:...

Šventojoje Žemėje gyvenančių tautų įnašas į pasaulio kultūrą yra:

1)

2)

3)

...

Svarbiausi šių tautų požymiai:

1)

2)

3)

...

Mano nuomone, tarp tautų, gyvenančių Šventojoje Žemėje, kyla prieštaravimų ir nesutarimų todėl, kad...

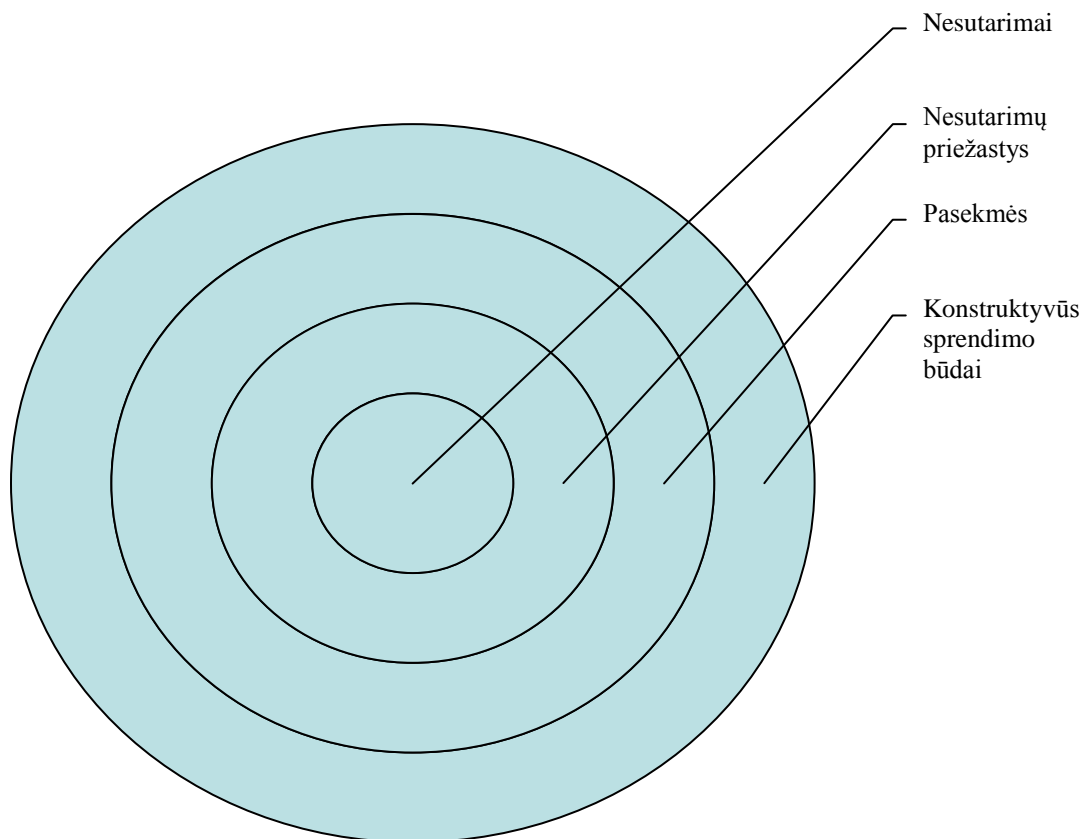
b) Darbas grupėmis: paruoškite apologiją vienai iš tautų, gyvenančių Šventojoje Žemėje, ir pasiūlykite susikalbėjimo būdą. Išsirinkite advokatus, kurie sakys ginamąsias kalbas.

apologija [gr. apologia] – gynimas, užtarimas, išgarbinimas.

10 užduotis

a) Pateikite ne mažiau kaip 5 argumentus ir pagrįskite *tarpreliginio dialogo* svarbą.

b) Aptarkite grupėmis ir užpildykite tarpreliginio konflikto sprendimo schemą, įrašykite nesutarimų priežastis, pasekmes bei galimus konfliktų sprendimo būdus.



c) Dirbdami grupėmis ir naudodami užpildytas schemas sukurkite deklaraciją (I grupė), manifestą (II grupė) ir peticiją (III grupė) dėl tarpreliginio dialogo ir pristatykite klasei.

deklaracija [lot. *declaratio* — paaiškinimas, parodymas]: 1. iškilmingas valstybės, partijos, tarptautinės organizacijos pareiškimas svarbiausiais ar programiniais klausimais; 2. pareiškimas muitinei su prekių išvardijimu; 3. pašto dokumentas, pridedamas prie siunčiamų į užsienį piniginių ir įvertintų siuntų; 4. apmokestinamo asmens pareiškimas dėl savo pajamų, turto dydžio.

manifestas [lot. *manifestus* — aiškus]: 1. iškilmingas aukščiausiosios valstybės valdžios kreipimasis į gyventojus raštu; 2. politinės partijos, visuomeninės organizacijos programinis kreipimasis.

peticija [lot. *petitio* — reikalavimas], kolektyvinis prašymas, dažniausiai įteikiamas aukščiausiems valstybės valdžios organams.

11 užduotis

a) Žiūrėdami filmo ištraukas užpildykite lentelę.

	1	2
Įvykis		
Veiksmo vieta		
Dalyviai		
Perduodama žinia		
Nuotaika		
Mano įžvalgos		

b) Įsivaizduokite, kad esate žurnalistas ir dalyvaujate konkurse dėl galimybės dirbti geriausioje šalies televizijos kompanijoje. Reikės suplanuoti ir parengti reportažą apie aktualius visuomenės gyvenimo įvykius, kurie vyksta kiekvienais metais. Svarbu sudominti kuo daugiau žmonių, kad jie norėtų stebėti ar patys dalyvauti aprašytame įvykyje, nuo to priklausys jūsų honoraro dydis.

c) Surenkite klasėje reportažų konkursą. Tas mokinys-žurnalistas, kurio reportažą perskaitys daugiausiai mokyklos bendruomenės narių ir „išsiųs“ žinutes draugams bus paskelbtas konkurso laimėtoju.

d) Perskaitykite mokinių parengtus „žurnalistų reportažus“ ir parašykite žinutę draugui apie ekumenizmą: vartokite kiekvieną žodžio EKUMENIZMAS raidę. Pvz., žodis „namas“: n „nykštukas“ + a „auštant“ + m „miegojo“ + a „ant“ ir t. t.

12 užduotis

a) Įvardykite žmogaus gundymus šiuolaikiniame pasaulyje ir parašykite pavyzdžių bei palyginkite su Jėzaus patirtais gundymais (*Mt 4, 1-11*). Pateikite rekomendacijų/patarimų šių laikų žmogui.

Jėzus buvo gundomas:

1.

2.

3.

Jėzus atsispyrė gundymams
pasirinkdamas:

1.

2.

3.

Šiuolaikinis žmogus yra gundomas (pateikite pavyzdžių):

1.

2.

3.

Šiuolaikinis žmogus turi Dievo suteiktas malones atsispirti
pagundoms:

1.

2.

3.

Patarimai šiuolaikiam žmogui:

b) Aprašykite, nupieškite arba pavaizduokite grafiškai situacijas: a) kas nutiko, kai Jėzus gundymams atsispyrė ir b) kaip viskas atrodytų, jei Jėzus būtų pasidavęs šėtono gundymams.

Jėzaus gundymai

...

...

b) Aprašykite, nupieškite arba pavaizduokite grafiškai situacijas: a) kas nutinka, kai gundymams atsispiriu ir b) kas nutinka, kai pagundoms pasiduodu.

Mano pagundos

...

...

Įvardykite, kokių vertybių pasirinkimas padeda įveikti gyvenimo pagundas ir ateityje siekti gėrio.

13 užduotis

a) Padiskutuokite:

- *Koks požiūris į mirtį vyrauja šiuolaikiniame pasaulyje?*
- *Kaip manote, kodėl apie mirtį vengiama kalbėti?*
- *Ar šiuolaikinis žmogus bijo mirties? Kodėl?*
- *Kaip bandoma įveikti mirties baimę?*

b) Prieš filmo peržiūrą užpildykite lentelę.

	Požiūris į mirtį	Požiūris į gyvenimą	Požiūris į žmogų	Parinkite požiūrį į mirtį, gyvenimą ir žmogų atitinkančią Šventojo Rašto citatą. Parašykite pasirinktą citatą ir pagrįskite, kodėl ją pasirinkote.
Tikinčiojo žmogaus				
Netikinčiojo žmogaus				
Agnostiko				
Mano požiūris				

Dalijamoji medžiaga: Šventojo Rašto citatos apie mirtį

Išm 2

24 Bet per velnio pavydą mirtis atėjo į pasaulį, ir jo bičiuliai draugėje tai patiria.

Jer 9

20 Mirtis įlipo pro mūsų langus, įsilaužė į mūsų pilis. Ji nušluoja vaikus nuo gatvių, jaunuolius nuo miesto aikščių.

1 Kor 15

Mirtis nugalėta. 21 Kaip per žmogų atsirado mirtis, taip per žmogų ir mirusiųjų prisikėlimas.

1 Kor 15	<i>26 Kaip paskutinis priešas bus sunaikinta mirtis.</i>
2 Kor 4	<i>11 Mums, gyviesiems, dėl Jėzaus nuolat gresia mirtis, kad Jėzaus gyvybė pasirodytų mūsų mirtingame kūne.</i>
2 Mak 14	<i>46 Kraujui visiškai iš jo išsekus, jis perskrodė sau vidurius ir, abiem rankomis juos paėmęs, sviedė į minią, šaukdamasis gyvasties ir dvasios VIEŠPATIES, kad juos jam vėl jis sugrąžintų. Tokia buvo jo mirtis.</i>
Apr 20	<i>13 Jūra atidavė savo numirėlius, o mirtis ir mirusiųjų pasaulis atidavė savuosius. Ir kiekvienas buvo teisiamas pagal darbus.</i>
Apr 20	<i>6 Palaimintas ir šventas, kas turi dalį pirmajame prisikėlime! Šitiems antroji mirtis neturi galios; jie bus Dievo ir Kristaus kunigai ir viešpataus su juo tūkstantį metų.</i>
Apr 21	<i>8 O bailiams, neištikimiems, nešvankėliams, žudikams, ištvirkėliams, burtininkams, stabmeldžiams ir visiems melagiams skirta dalis ežere, kuris dega ugnimi ir siera; tai yra antroji mirtis.</i>
Apr 9	<i>6 Anomis dienomis žmonės ieškos mirties ir jos neras, trokš numirti, bet mirtis bėgs nuo jų.</i>
Est 12(C)	<i>11 Ir visas Izraelis šaukė iš visų jėgų, nes mirtis įžūliai žiūrėjo jiems į akis.</i>
Fil 1	<i>21 Man gyvenimas – tai Kristus, o mirtis – tik laimėjimas.</i>
Gg 8	<i>6 Dėk mane kaip antspaudą ant savo širdies, kaip antspaudą ant savo rankos! Juk meilė stipri kaip mirtis, aistra nuožmi kaip Šeolas. Jos kaitra kaip ugnies kaitra, nenumaldoma liepsna.</i>
Iz 38	<i>18 Juk Šeole niekas tau nedėkoja, nei Mirtis tavęs nešlovina, – kas eina į giliąją duobę, nebesitiki tavo gerumo.</i>

c) Pažiūrėję filmo ištrauką papildykite lentelės skiltis: kitų religijų požiūriai. Parašykite savo požiūrį ir išvadą.

d) Parašykite esė „Ką reiškia priimti Jėzų kaip Dievo Sūnų“.

Naudota literatūra:

1. Bauman, Z. *Globalizacija: pasekmės žmogui*. Vilnius: Apostrofa, 2007.
2. Buehl, D. *Interaktyviojo mokymosi strategijos*. Kaunas: Garnelis, 2004.
3. McLuhan, M. *Kaip suprasti medijas. Žmogaus tęsiniai*. Vilnius: Baltos lankos, 2003.
4. Popiežius Benediktas XVI. *Enciklika SPE SALVI apie krikščioniškąją viltį*. Kaunas: Katalikų interneto tarnyba, 2008.
5. Ratzinger, J. *Eschatologija*. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 1996.
6. *Šventasis Raštas. Senasis ir Naujasis Testamentas*. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2009.

Prieigos per internetą:

http://biblija.lt/index.aspx/zinynai_zod/zodynas_st_b_rk_k1998/#_S [2011 m. lapkričio 2 d.]

<http://sutartys.visada.lt/images/Sutartys/DOVANOJIMAS.pdf> [2011 m. lapkričio 3 d.]

<http://www.globalizacija.lt/globalizacija.html> [2010 m. liepos 3 d.]

<http://www.lcn.lt/bzinios/bz0005/005bp3.html> [2011 m. lapkričio 16 d.]

<http://www.lcn.lt/bzinios/bz9813-14/813-14str.html> [2011 m. lapkričio 2 d.]

http://www.lcn.lt/jubliejus2000/liturgija/ekumenine_s.html [2011 m. lapkričio 15 d.]

http://www.kinasmokykloje.lt/lt/apie_mus [2011 m. lapkričio 15 d.]

Informacinio raštingumo projektas: kino pamokos: <http://www.pprc.lt/irm/pamokos/kinas/>.

Modulio „Pašaukimai gyvenimui“ pamokų medžiaga pagal filmą *Skubėk mylėti*

KATALIKŲ TIKYBA

Pamokų ciklo tema / probleminis klausimas:

Kodėl reikia skubėti mylėti ir daryti gera žmonėms, kuriuos sutinkame savo gyvenime?

Klasė / mokinių amžiaus grupė:

11 arba 12 klasės mokiniai.

Tikslas

Šiomis katalikų tikybos pamokomis siekiama mokiniams padėti apmąstyti tolesnį gyvenimo kelią remiantis krikščioniškąja pasaulio samprata. Analizuodami pasirinktą kino filmą jie yra skatinami sakyti gyvenimui „taip“, maksimaliai naudoti savo gabumus, talentus bei įgytuosius gebėjimus, kūrybiškai realizuoti save pasaulyje, kurti bendrąją gerį, pastebėti ir suprasti Dievo kvietimą ir į tai atsilipti.

Ugdomos dalyko ir bendrosios kompetencijos:

- *Komunikavimo* (dalyvavimas dialoge).
- *Analitinė* (problemos svarstymas ir nagrinėjimas remiantis Katalikų Bažnyčios mokymu).
- *Pažinimo* (savęs pažinimas, kitų pažinimas, stebėjimas, vertinimas, išvadų darymas).
- *Asmeninė* (mandagumas, sąžiningumas, dora, atsakingumas, savianalizė).

Trumpas pamokų aprašymas

Pamokų ciklą sudaro 3–4 pamokos.

Pamokų ciklas iš modulio „Pašaukimai gyvenimui“ II veiklos srities – „Bendravimas ir sutarimas“.

Šį pamokų ciklą sudaro 3 aprašytos pamokos:

1. Jaunimo kultūra: savarankiški sprendimai, drąsa liudyti ir veikti, tolerancija ir kito priėmimas.
2. Žmogaus vertė kančios ir mirties akivaizdoje.
3. Sakyti gyvenimui „taip“: gerumu ir teisingumu nugalėti pyktį, agresiją, nepasitikėjimą, abejingumą. Išvelgti Dievo veikimą pasaulio ir žmogaus istorijoje.

Metodai, ugdymo strategijos

Kino filmo „Skubėk mylėti“ fragmentų peržiūra, interpretacija, pokalbis, individualios užduotys, darbas grupėmis, diskusija pagal Edwardo De Bono „vertybių skaitytuvą“.

Metodinės rekomendacijos mokytojui



Pradėti nagrinėti temą siūlome diskusija apie šiuolaikinę jaunimo kultūrą, kurios metu mokiniai patys galėtų atrasti tiek teigiamus, tiek neigiamus jaunimo kultūros aspektus. Pamokų ciklo pabaigoje apibendrinant temą galėtų išskirti, kuriuos iš jų išvardytų aspektų vaizduoja filmo kūrėjai.

Filmą „Skubėk mylėti“ mokiniams galima siūlyti pažiūrėti namie, o pamokos laiką racionaliai paskirti analizuoti konkrečias situacijas, kurios skatina ieškoti tiesos, grožio, meilės, ištikimybės, svajonių įgyvendinimo, apmąstyti jaunuolių pasirinkimus ir atsakomybę už juos, įsivertinti patirtį. Jei yra galimybė filmą demonstruoti mokykloje per pamokas, nebūtina rodyti visą kiną, o mokytojas pasirenka, kurios ištraukos mokiniams aktualiausias.

Šiai temai galima skirti 3 arba 4 pamokas, tai priklauso nuo temos aktualumo konkrečiai klasei ir keliamų mokymosi uždavinių.

Jaunimo vertybes analizuoti šiose pamokose siūloma taikant Edwardo De Bono „vertybių skaitytuvo“ metodą. Mokiniai suskirstomi į šešias grupes, kiekviena gauna po medalį ir jo aprašą, kuris nurodo grupės atliekamą vaidmenį.

BONO „MEDALIAI“

	<p>Aukso medalis. Auksas civilizuose visuomenėse tapo visų rinkos verčių universaliu matu – mainų ekvivalentu, todėl iš rinkos vertės virto vertybe, simbolizuojančia tai, kas tvariausia ir vertingiausia.</p> <p>Mokiniai kviečiami ieškoti pamatinių kino veikėjų vertybių (asmeninių ir šeimos), jas aptarti ir surikiuoti pagal prioritetus.</p>
	<p>Sidabro medalis simbolizuoja pinigus ir visa, kas su jais susiję (vertės, mainus, naudą, pelną ir t.t.). Pinigai reiškia žmonių naudos santykius (pvz., pinigai nėra vertybė negyvenamoje saloje).</p> <p>Mokinių dėmesys kreipiamas į kino veikėjų interesus ir tarpusavio santykius. Kas vienija draugus ar mylimuosius: kokie yra jaunuolių, tėvų bendri tikslai; kuo jie dalijasi ir kuo gali būti naudingi, papildyti vieni kitus?</p>

	<p>Plieno medalis simbolizuoja tvirtumą ir tvarumą.</p> <p>Mokiniai kviečiami aptarti, ar tvarios ir tvirtos teksto veikėjus motyvuojančios ir elgesį kreipiančios vertybės? Kiek stipri yra meilė, suvienijusi žmones veikti drauge?</p>
	<p>Stiklo medalis. Stiklas simbolizuoja kūrybingumo, išmintingumo ir kantrybės stebuklą: iš pigios paprastos medžiagos (smėlio) gimsta nuostabus brangus produktas (stiklas).</p> <p>Jį turintys mokiniai kviečiami apmąstyti, koks stebuklingas gali būti vertybių derinimas.</p> <p>Stiklo medalis skatina ieškoti analizuojant dilemą efektyviausio kino veikėjų vertybių derinio, pvz., meilės, laisvės ir atsakomybės.</p>
	<p>Medinis medalis kviečia susimąstyti apie gamtos, natūralumo ir prigimties vertybes plačiąja prasme.</p> <p>Kaip teksto veikėjų elgesys paveiks žmogaus prigimtį, trapų gamtos ir visuomenės, individo ir visuomenės santykį?</p> <p>Ar ekonominės, mokslo, medicinos, kultūros ir kt. pažangos ir sėkmės kaina nėra per didelė saugant žmogaus gyvybę?</p>
	<p>Žalvarinis medalis primena: ne viskas auksas, kas auksu blizga. Žalvaris iš tiesų atrodo kaip auksas.</p> <p>Šio medalio turėtojai kviečiami aptarti vertybes ir jų suvokimą: kaip atpažinti tikrąją meilę ir laikiną susižavėjimą? Kaip atrodo jaunuolių sprendimai ir elgesys aplinkiniams, kurie nieko nežino apie jų tarpusavio santykius, vertybes ir dilemas?</p> <p>Kaip patiems suprasti, ar meilė tikra ir kaip kitiems papasakoti apie tikruosius savo jausmus, tarpusavio santykius ir moralės dilemas?</p>

Literatūros šaltiniai ir nuorodos:

1. *Biblija*. Vilnius: Lietuvos Biblijos Draugija, 2007.
2. *Youcat*. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2011.
3. *II Vatikano Susirinkimo Nutarimai*. Rytų Aukštaitijos Jaunimo Centras, 1994.
4. *Kūrybingumo ugdymo pavyzdžiai mokant etikos. Metodinė medžiaga*. Parengė doc. dr. Laimutė Jakavonytė, prof. dr. Lilija Duoblienė, Ginta Orintienė, Vilija Zeliankienė. Vilnius: Ugdymo plėtotės centras, 2011. Prieiga per internetą: <http://www.upc.smm.lt/ugdymas/pagrindinis/rekomendacijos/>
5. Filmo recenzija *Skubėk mylėti*. Prieiga per internetą: <http://www.mokslobaze.lt/filmo-recenzija-skubek-myleti.html>

1 pamoka

Pamokos tema/probleminis klausimas:

Kiek jaunimas geba asmeniškai apsispręsti ir pasirinkti, priimti ir toleruoti kitą ir kitoki?

Uždaviniai (mokiniam):

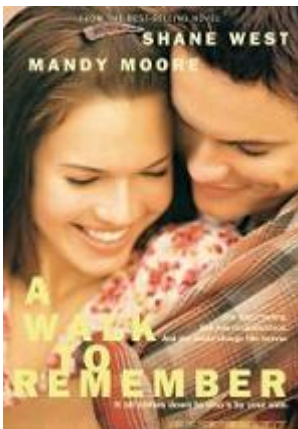
- 1) Iš patirties, žiniasklaidos, interneto šaltinių išsiaiškinti šiuolaikinės jaunimo kultūros teigiamus ir neigiamus aspektus.
- 2) Nagrinėjant Katalikų Bažnyčios Katekizmo ištraukas atsakyti į klausimą, kaip filmo fragmentas parodo iškreiptą tiesą bendraujant su kitu ir kitais.
- 3) Analizuojant filmo situacijas ieškoti priežasčių, kodėl bendraamžiai nepriėmė Džeinės.

Metodai

Kino filmo „Skubėk mylėti“ fragmentų peržiūra, pokalbis, diskusija, darbas grupėmis pagal Edwardo De Bono „vertybių skaitytuvą“.

Pamokos veiklos:

1. Diskusija. Pirmąją pamoką pradedame diskutuodami, kaip mokiniai supranta jaunimo kultūrą šiuolaikiniame pasaulyje.
2. Pristatomas „vertybių skaitytuvo“ metodas, pasiskirstoma į 6 grupes, iš anksto padalijamos kortelės ir paaiškinimai, kad mokiniai žinotų, ką reiškia kiekviena medalio spalva ir kokias užduotis jie atliks.
3. Individualus darbas raštu: mokiniams pateikiama užduotis parašyti, kokie dalykai bendraujant yra svarbiausi ir argumentuotai pristatyti savo prioritetus.
4. Mokytojas trumpai pristato filmą: *Skubėk mylėti (A Walk To Remember)* 2002 m. romantinė drama.



Aprašymas

„Mūsų meilė, kaip vėjas, jos nematai, bet jauti“. Tai paskutiniai nuskambėję žodžiai *Adam Shankman* 2002 metais režisuotame romantiniame filme „Skubėk mylėti“. Adam Shankman gimė 1966 m. Tai įvairiapusiška asmenybė. Jis ne tik režisierius, bet ir prodiuseris, aktorius choreografas, šokėjas. Šį filmą pastatė remiantis to paties pavadinimo *Nicholas Sparks* knyga. Dviejų jaunų žmonių istorija prasideda intriguojančiai, tačiau ne taip, kaip mes tikimės perskaite pavadinimą. Veiksmo užuomazga išskyla, kai mokyklos pažiba *Landonas*, iškrėtęs piktą pokštą, buvo priverstas suvaidinti mokyklos spektaklyje pagrindinį vaidmenį su tylene,

Režisierius: Adam Shankman
Aktoriai: Shane West, Mandy Moore, Peter Coyote, Daryl Hannah, Lauren German
Premjera: 2002
Žanras: Romantinė drama
Kalba: LT
Trukmė: 97 min.

nemadingai besirengiančia, visų be pagrindo nemėgiama ir skaudžią paslaptį turinčia *Jamie*. Mergina *Landoną* buvo įspėjusi, kad jis jos neįsimylėtų. Vaikinas tik nusijuokė išgirdęs tokius žodžius, deja, pats nesuprato, kaip ji jam tapo svarbiausia gyvenime. Filmo kulminacija – tai netikėta pabaiga. *Jamie* miršta nuo leukemijos. Po jos mirties *Landonas* pradeda vertinti gyvenimą. Jis pasikeičia, tampa žmogišku.

5. Mokiniai žiūri ir analizuoja filmo ištraukas.

Siūlomi fragmentai:

- jaunimo susitikimas, naujoko „priėmimas“ į savųjų grupę (00.00 iki 07.15);
- atsakomybės stoka, atstūmimas, patyčios (10.55 iki 13.50; 47.45 iki 51.00);
- Džeinės ir Landeno bendravimas (15.40 iki 17.20; 19.45 iki 22.00; 23.25 iki 24.30; 28.00 iki 30.25)

6. Skaitomas *Katalikų Bažnyčios Katekizmas*, nagrinėjamos ištraukos: KBK 2466–2470; 2475–2486 (mokytojas gali parinkti) ir svarstoma, kaip filme šio mokymo buvo nepaisoma.

7. Garsiai skaitomas tekstas: 13-asis paragrafas iš *II Vatikano susirinkimo nutarimų GAUDIUM ET SPES I d.* apie žmogaus vidinį suskilimą. Šiuo požiūriu analizuojama, kodėl jaunimo bendravimas ir bendraamžių požiūris į Džeinę buvo neigiamas.

8. Kiekviena mokinių grupė užrašo išvadą apie jaunimo (filmo veikėjų) vertybes gautame „Bono medalio“ lapelyje .

Metodiniai patarimai mokytojui:

Edwardo De Bono „vertybių medaliai“ naudojami kiekvienoje šio ciklo pamokoje ieškant atitinkamų vertybių filme „Skubėk mylėti“. Todėl mokytojas savo nuožiūra turėtų skirti pakankamai laiko (10-20 min.) darbui grupėmis, kad mokiniai aprašytų vertybes ir pamokų ciklo pabaigoje pristatytų kaip galutinį filmo apibendrinimą ir įvertinimą.

Pamokos refleksija (klausimai mokiniams, įsivertinimo būdai):

- *Išskirkite, jūsų nuomone, sudėtingiausią jaunimo bendravimo problemą, iškeltą šioje pamokoje ir paaiškinkite, kodėl būtent ją išskyrėte.*
- *Aptarkite su grupe ir parašykite ant lapelio svarbiausias mintis, kurias supratote pamokoje. Kiekviena grupė lapelius priklijuokite lentoje ir pristatykite visai klasei.*
- *Individualiai parašykite, kas patiko ar nepatiko žiūrint filmo ištraukas.*

2 pamoka

Pamokos tema/ probleminis klausimas:

Kodėl meilė kitam kančios akivaizdoje padeda žmonėms pakeisti mąstymą, elgesį, sprendimus?

Uždaviniai (mokiniam):

- 1) Skaitant jaunimo katekizmo ištraukas „Youcat“ ieškoti atsakymų, kuo grindžiamas žmogaus didingumas, lygybė ir bendrystė tarp žmonių.
- 2) Stebint filmo ištraukas analizuoti ir pažinti išorinį ir vidinį žmogaus asmenybės grožį.
- 3) Paaiškinti, kaip kito kančia atveria kelią Dievo gailestingumui ir meilei.

Metodai

Kino filmo „Skubėk mylėti“ fragmentų peržiūra, interpretacija, pokalbis-diskusija, individualus ir darbas grupėmis pagal Edwardo de Bono „vertybių skaitytuvą“.

Praktiniai patarimai (mokymosi aplinkai):

Mokiniai nuteikiami žiūrėti kino ištrauką susikaupę, turėtų vyrauti tylą.

Pamokos veiklos

1. Pradėti pamoką galima skaitant tekstą iš „Youcat“ (ištraukos nr.61-64) apie žmonių lygybę, dvasinę sielą, vyrą ir moterį.
2. Toliau demonstruojamos kino filmo *Skubėk mylėti* ištraukos, jos analizuojamos.
Siūloma žiūrėti ir aptarti šiuos fragmentus:
 - Ar kitą sužeidus reikia atsiprašyti? Kodėl? (15.40 iki 17.15; 33.50 iki 35);
 - Kodėl Landenas pradėjo keistis? (44.00 iki 45.25);
 - Ką reiškia žodžiai „Nežadinkit meilės, kol ji nepabus“ (Gg.3,50) – (35.00 iki 41.00; 51.00 iki 57.45; 1.00.29 iki 1.00.33);
 - Herojų elgesys patiriant kančią ir ligą (1.06.25 iki 1.12.25; 1.14.30 iki 01.21.45; 1.24.40 iki 1.25.50);
3. Skaitoma *Šventojo Rašto* teksto ištrauka iš Senojo Testamento knygos *Giesmių giesmė*, kurios kontekste apmąstoma mintis: „Nežadinkit meilės, kol ji neprabus“ (Gg. 3,50).
4. Mokiniai gauna individualią užduotį: raštu atsakyti į šiuos klausimus:
 - *Kodėl Landenas nepamilo Džeinės, kai tik ją pamatė?*
 - *Kodėl ne visi aplinkiniai mato ir pažįsta vidinį žmogaus grožį?*

5. Pasiskirstę į šešias grupes mokiniai gauna korteles su Bono medaliais ir analizuoja pastebėtą kino ištraukose vertybių raišką, jas užrašo pagal „vertybių skaitytuvo“ medalių reikšmes.

Metodiniai patarimai mokytojui:

Visas filmo ištraukas rodyti neužteks pamokos laiko, todėl pats mokytojas iš anksto planuoja, kurias demonstruos klasėje, jeigu mokykloje yra reikiama techninė įranga.

Pamokos refleksija (klausimai mokiniams, įsivertinimo būdai):

- *Ar jums lengva/sudėtinga atleisti kitam žmogui? Kodėl reikia atleisti?*
- *Kokių pokyčių sukelia meilė? Kaip ji gali pakeisti gyvenimą, kuri nesibaigia ir po mirties?*
- *Kaip kančia išgrynina žmonių tarpusavio santykius ir juos išryškina?*
- *Kaip jūs elgtumėtės, jei įsivaizduosite save Landeno ar Džeinės situacijoje?*

3 pamoka

Pamokos tema/probleminis klausimas:

Kodėl į blogį turėtume reaguoti gerumu ir gailestingumu bendrojo gėrio požiūriu ir per jį pažinti Dievo veikimą žmogaus istorijoje?

Uždaviniai (mokiniam):

- 1) Stebint filmo ištraukas suprasti ir paaiškinti, ką reiškia sakyti gyvenimui „taip“.
- 2) Palyginti Jūsų įžvalgas apie jaunimo kultūrą ir filme vaizduojama jaunimo kultūros raišką.
- 3) Skaitant Šventojo Rašto ištraukas išskirti tikros meilės savybes.

Metodai

Kino filmo „Skubėk mylėti“ fragmentų peržiūra, „minčių lietus“, tekstų skaitymas ir interpretacija, individuali situacijų analizė, darbas grupėmis, diskusija pagal Bono medalių- „vertybių skaitytuvą“.

Pamokos veiklos:

1. Filmų ištraukų peržiūra, analizė.
Siūlomos ištraukos nagrinėti temą:

Ką reiškia sakyti gyvenimui „taip“ (46.20 iki 47.11; 57.45 iki 1.00.00; 1.12.34 iki 1.14.28; 1.21.45 iki 1.24.39; 1.28 iki filmo pabaigos).

2. Minčių lietus grupėse: remdamiesi Reinholdo Šnaiderio (vokiečių rašytojo) žodžiais „Marijos atsakymas ... yra pats lemtingiausias žodis istorijoje“, ant lapelių užrašyti mintis, ką šis žodis „taip“ reiškia mokinių gyvenime? Grupių atstovai pristato pamąstymus apie gyvenimą.

3. Mokiniai skaito šventųjų mintis apie meilę: šv. Pranciškaus Salezo iš „Youcat“ (katekizmo jaunimui) teksto ištrauką 176 psl. apie meilės dorybę ir šv. apaštalo Pauliaus laišką 1 Kor 13 sk. himną meilei. Išvardija tikros meilės savybes.

4. Apibendrinant nagrinėtą temą ir žiūrėtą filmą grupių atstovai pristato jaunimo „vertybių skaitytuvą“. Sąsiuvinuose mokiniai parašo, kuriuos iš jų aptartų jaunimo kultūros aspektų jie pamatė žiūrėdami filmą „Skubėk mylėti“.

Metodiniai patarimai mokytojui:

Apibendrinant temą apie jaunimo kultūrą vertybių „medaliams“ pristatyti ir aptarti reikėtų skirti apie 20 min.

Pamokos refleksija (klausimai mokiniams, įsivertinimo būdai):

- *Kokį įžvelgėte stereotipų poveikį žmonių mąstymui ir tarpusavio santykiams?*
- *Kokių jausmų, nuotaikų išgyvenote stebėdami filmo ištraukas?*
- *Kaip ugdytis nestereotipinį mąstymą? Kokį mąstymą dažnai formuoja kinas apie jaunimo kultūrą?*
- *Kuo filmas **Skubėk mylėti** Jums patiko ar nepatiko? Kodėl?*
- *Ar/kuo veikla grupėse gavus de Bono „medalius“ jums buvo įdomi?*
- *Kokių naujų savybių įžvelgėte vienas kitame dirbdami grupėse?*

Pamokų ciklo apibendrinamasis įvertinimas:

Mokinių veikla vertinama kaupiamuoju balu. Didžiausia suma, kurią galima surinkti 10 balų, o mažiausia (reikalinga įskaitai gauti) – 5 balai.

Pasisakymai pažiūrėjus kiną, dalyvavimas diskusijoje, logiški ar įdomūs argumentai, originalios įžvalgos – 3 balai.

„Vertybių skaitytuvo“ pristatymas – 5 balai.

Individualus darbas – 2 balai.